

შესანიშნავი სიმონი.

მოსკოვის სახალხო უნივერსიტეტში, რომელიც ბ. შანიასი დაარსა, მიწვეულია ქ. სიმონის უნივერსიტეტის პრაფესორი ბახმეტევი ლექციების წასაკითხად ბოლოვანია და ფიზიოლოგიასზე. ამ ლექციებზე დაამტკიცა, რომ ბუნებაში არის იმისთანა განსაკუთრებული მდგომარეობა, როდესაც ორგანიზმი არა სკოცლობს, რადგანაც ყველა მისი ფუნქცია შეწყვეტილია, მხოლოდ ამ ორგანიზმს დაფარული აქვს ძალი, რომელიც მას ხელ-ახლა დაუბრუნებს სიცოცხლეს. ამ მდგომარეობას შეეძლება დარჩეს ანაბიოტიზმის მდგომარეობა ცხოველებისა. ღამურა მან გაკინა სუთვარდულსიან თევზებატურის საშუალებით; ცოტა ხნის შემდეგ ხელ-ახლა დაუბრუნდა სიცოცხლე. რაფესორი ბახმეტევის ამის ცოდნა **თანამედროვე ფაუნტასა** კიბანია.

ბატონიშვილი რადამისტი და მისი მეუღლე ზენობია.

(გვამნი ტაბლს მისიან ა. შანიასიშვილს).
თქვენ მხოლოდ თემას სადარბაზო-სტრადგოდით...
მთელი ჩვენი ისტორია ერთი განუწყვეტელი დრამაა, ტრაგედია. დავიწყით თვითღამ. მასალად ვხაზართ ისტორიკოსის ტატიტუს (56—117 ქრ. წ.) Annales-ი.)

ქრისტიანობის 1-ლ საუკუნეში ცხოვრობდა მეფე ფარსმან (ქველი). მისი მამა და მასთანვე სიძე მიტრიდატე ფარსმანმა მეფედ დასო მოსმების ტახტზე შემდგომად მამის ჩაგონებით აუჯანყდა რადა-მისტ ფარსმანისძე. ამ რადამისტს ცოლად ჰყვანდა თვით მიტრიდატის, ე. ი. თვისი მძიის ქალი ზენობია. დაამარცხა გახელმწიფდა. ამაყი და სასტიკი იყო. ქვეშევრდომნი პარტიების დახმარებით აუჯანყდნენ. სამხედრო ღმრთა დარ შეცდომა ცოლად და ქმარი ტყვედ შესხდნენ და გრიგალ-ქარულად გამოეშურნენ საქართველოსკენ. ორსულს ზენობიას მუცელი ასტკივდა. გული მისილიადა. ცხენზე ედარა იქნადა თავს. რადა-მისტს გაეგონებოდა უკვარად მუდღე მასთან დარჩენა არ შეეძლო. მდევარი დი-ქვრდა. საყვარელ არსების დარტყმაც სახიფათოთი შეეცდნენ. ბეჭერი ჩემს ჯვარს მასზე იყრის. ამასობაში არაქსში შემოტრპეს. სკა ხანჯლი ისეც გულ წასულს ორსულს და თვითონ გამაღმებით გამო-აშურა. წყლის პირად ჩამოვარდნით ზენობია გარდასა წყალმა მოაბრუნა. ქრისტიანობა დიდი არ ჰქონდა. მწყემსებმა იპოვნეს და მიგვარეს მისს სამარს, ფარსმანს მეფეს. რადამისტს კი უკვე გამოეცნა. მათი შეხვედრა დიდებულ სუ-რათად გადაიშალა. „მოკლული“ მკვლე-ლმა უმეტესად შეიყვარა და შეითვისა.

*) კ. თ. განის წიგნი გვ. 115—128.

ფანჯარა.

(მეცნიერულ-ფაუნსტაფური გამოკვლევა)

(გვამნი ქართველ ქალებს, რომელთაც ჩინის საშუალებით მიიღეს შეფუთ. ათ ქართული კიბანა.)

სწავლად 16 აბრელს მოსწულდა სამშობლო კას დიდებული გარსკვალავი. დღეს ერთი წელიწადი შესულია, რაც შეგ სამარეს ჩაგმარებოდა ლუკა ყარაყაბაძე. არ შემძლია წლის თავზე ორბოდე სიტყვა მინც არ ესთქვა ამ დიდებულ გვამის შესახებ და არ გავაცნო ის ქართველ საზოგადოებას.
გრძელი, ნისკარტივით ცხვირი, განიერი შუბლი, სვედანი თვლები და ფართე ყურები. აი, რადამისტი ჩემმა სუსტაზარბოვანმა შესძლო, ლუკა ყარაყაბაძის სახის მოხატულობის აღწერა. ერთობ ძნელია, თუ აღმაინი ბუნებრივით პოეტი არ არის, თუ თავის სიკოცხლებში ერთი ლექსი მინც არ დაუწერია (მე მაგონია ქართველებში ასეთი არც კი მოიპოვება ჩემს გარდა), რომ პოეტურ ფორმებში ჩამოასახს, ლამაზად აღწეროს ისეთი რთული სავანი, როგორიცაა ლუკას თავი იყო. ამ გარეგნულ სილამაზესთან ერთად ლუკა ყარაყაბაძე სწორეით გამოჩაღის შეადგენდა თავის სილერი შედგენილობით, თავის შინაგან ცხოვრებით. წრფელი, გრძნობიერი სათუთი გული, მაღალი სული, მეცნიერებით გატენილი თავის ჭკობა, უძღველი ენერგია, ხასიათის სიმტკიცე და დაუღალავი შრომა. აი ლუკას შინაგანი შედგენილობა, ლუკას სულიერი ორგანიზმის აღწერა. ლუკა ტიპური ქართველი ინტელიგენტი, თავის მხარეზე იყო ჩვეულებრივი. ლუკა არ იყო მეცირალი, როგორც საზოგადოდ სჩვევია ქართველ ინტელიგენტს, მას ვერ იცნობდა ქართველი საზოგადოება, ამის მიზეზით უმთავრესად ის უნდა ჩავთვალოთ, რომ მთელ თავის სიკოცხლებში ერთი საბოლოოეყო წერილი არ დაუწერია, არავის გამოჰკა-მათებია, არც ქალაქის თვითარსებ გამოცემის წევრთა, არც ხმისნათ, არც

მაღლ დაუდგარი და უფრო კი გმირი ვაჟიკი ფარსმანმა მოაკლევინა (58 წ.).
ფარსმანს ენაზე მოიკითხეთ ტრაგე-დია კრებულისიანა, რადამისტი და ზენობია და გადმოთარგმნეთ ან და მით ისარგებლეთ საკუთარ ტრაგედიის დასაწერად. კრებულისიანს თხუთმეტს ძა-ლიან აქვს რუსთა გამოჩენილი მწერა-ლი ვ. ა. ჟუკოვსკი (იხ. მისი მე-9 ტო-მი, გვ. 411).

მ. ჯანაშვილი.

ეფთვიმე თუ ეგდომოსი?
(გვამნი 3. კარბელაშვილს)

განსვენებულ მიქელ თამარაშვილის წიგნი „ისტორია კათალიკობისა ქარ-თველთა შორის“ ორ ადგილას (გვ. 262 და გვ. 841) ჩართულია პაპისადმი მიწე-რილი ეპისტოლე საქართველოს კათო-ლიკობის ეფთვიმისა (რატაშვილისა). ეპი-სტოლეს თარიღად უბის 1687 წელი. ამ ხანში, როგორც სწინა პოლიტიკოსი კარ-ბელაშვილის გამოკვლევით („ეპიტაფია საქართ.“ ეკლესიისა: კათალიკოსნი და მღ. მთავარნი“) და სხვა ცნობებითაც საქართველოში არავითარი კათოლიკო-საქართველოში არავითარი ეფთვიმე და ანუ ეფთვი-მე რატაშვილი არ ყოფილა. კათალი-კოსობდნენ:

ზაქარია ჟორჯაძე—1615—1631 წ.
ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).
ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).
ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).
ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

ქრისტეფორე ურდუბეგაძე 1660 წლამდე (დრო გამოშვებით).

კუპალინი განდამილს

(მისი ავადმყოფობის გამო)

ვით მთის ფერდზე მოკიმივმე ბროლი, ტალღით დარბეული,
მთის აღმასა შევბის ცრემლი, ააზმათ დაფრქვეული,
მთის ორწონში მოცეცხვე, მთის გულს ჩაწულ—ჩახვეული,
მის წინწლებში რომ დასტურავს თვით ფერია, მთის გრძნეული,
და თან ზღაპრს, მის ტუბლ ზღაპრს, ზღვიდან მთაზე ამოტანის,
ღრუბელთ ქსელში გამონახვეს, ცის წვეთებით უხვად ბანის,
მთის მწვერვალზე მინახნებს, კვლავ ზღვისკენ წარმოგზავნის,
თვის სუნთქვით რომ ათბობს ციფე-პირათ ბალახ-მწვანის,
ყურს უდგებს და თმას ივარცხნის, ოქროს შუჭე მოვლავრის,
თმის ქვეშ ჰმალავს გრძნულ ღმირს: ციფრებით უკრეფს მოვარს,
ტალღის ბროლქვედს ეწაფება, ზედ სიხის ჰკოცნის, მოწარნავს,
უსაზღვროთ რომ გაუშვალავს უზღვრო ტრფილს, ტუბლს და მწარეს,—
ეგრედ შენი პოეზია, ცელ—მიწიდან აღმავლნი,
შეშველ ქვეყნის ხელოვნების ტაძრის უცხოთ დამამშვენი,
სიყვარულის მქვეფრი ტალღა, ილბუზით დანადენი,
ძლიერია, ტრფობის გრძნობით გულის ანთებ-აღმავლნი!
ჩვენი ქვეყნის კიდით-კიდ სულიერით ძალთა ტიტანს,
მწვენიერების ფრთებზე შესვლას, წითანს და წაშობანს:
„ნარს გასწმენდ და ბაღას დარგავს“, სიკიცხლის და შევბის ნიშნს!
უკვდავებით აღტურვილი ის მიღწევს თავის მიზანს.
მხოლოდ მსურს, რომ ჩემი სულიც, ვით ფერია მთაში ღმირთ,
მოვარის, შუჭე თმის რომ იშლის, ივარცხნის და თვრება ნამით:
თან გაჰყვას შენს სულის ტიტანს, არ მოშორდეს ერთის წამით:
უკვდავების ჩირაღდნის ქვეშ მასთან ვლიდეს დრო და ყამით...

მ. ჯანაშვილი.

მოს რატაშვილი სამთავროს მთავარ ეპის-კოპოზი ვინმე თუ იყო? ანდა თვით პა-პის ერთგულ მისიონერებმა, რომელთაც ეს ეპისტოლე რომში წაიღეს, ხომ თა-ვისით არა აუღიერა-რა? თუ ამ კითხვებზე ჯეროვანი პასუხი ვერ მოვიძიეთ, მაშინ, სამწუხაროდ, თვით სტენგელი ეპისტო-ლეც ყალბად უნდა ჩავთვალოთ.

მ. ჯანაშვილი.

სამინელი უბედურება ოკეანეზე.

როგორც ჩვენმა მეტყველებმა უკვე უწყინა, 1 აბრელს დღის 10 ს. 25 წ. დაიღუპა უმეტესად გემი „ტიტანიკი“, რომელსაც ევრეტის მეოთხედი, ანუ 126 საენი, ჰქონდა სიგრძე. ღირდა 20 მი-ლიონი მანეთი. მისი მანქანები უდრიდენ 45 ათას სტენის ძალს. საათში გადიო-და 38 ევრეტს. ის წარმოადგენდა მცუ-რავ ქალაქს. ამაზე უდიდესი გემი არ იყო მაშინ ქვეყანაში, მას ჰქონდა ცხრა საათი.

გემი გამოვიდა ინგლისიდან, ქ. სოლტ-გენმანთან და მივიდა ნიუ-იორკში. გემზე იმყოფებოდა სულ 2.700 კი-ს. როდესაც მთელი თავისი სისწრაფით მის-რიდებდა, გემი დატოვა მომცურავ ყ-ნულის კლდეებს. უმთვლელო ტელეგრა-ფით შეუღამეს აცნობეს ახლო-მალღამეგარ გემებს: „ვიდებებით“.

უბედურ გემის ბანზე შემარწყნებელი ამბები ხდებოდა. პასაჟერებს შორის იყ-ვენ 7 მილიონერი, რომელთა შემდეგა-

კას მხოლოდ მარტო ფეხები ახსოვდა, მთელი მისი აზრი მხოლოდ ფეხებზე იყო დამყარებული, მუდამ ფეხებზე. ფიქრობ-და, ისე როგორც ქართველი მწერალი ხელონდელ სადღებზე. მთელ თავის სი-კოცხლებში საწყალ ლუკას ერთხელ არ შეუხდია სახზე ადამიანისთვის. თუცა ძი-ძივით გამოდიოდა ქუჩაში, მაგრამ რო-ცა გამოვიდა, დადიოდა განმარტო-ებით თავ ჩაღწეული და გამველ-გამო-ვლელი შუბრანი თვალებით ფეხებში მისჩერებოდა. შესაბარისი იყო ლუკა, როცა თვალს მოჰკრავდა მანდილოსანთა პაწაწევი ფეხებს, მწარით ამოიკცნებო-და და თვალში ტიკტიკებდა მოადგებო-და. მეტ დროს ლუკა თავის კაბინეში იჯდა, ხან სწერდა და ხან ჰკითხულობ-და. ასე გაატარა მან ორმოცი წელიწადი. ერთხელაც არავის ჩაუხედია მის ტანზე. გულში, ერთხელაც არავის გა-უგია მისი მწარე კნესა. მოკვდა ისე, რომ ვერავინ გაიგო ასეთი დიდი ადამიანის დღეწევა. მისი სიკვდილის შემდეგ დარჩა შესანიშნავი წიგნთსაცავი, სადაც აღმოჩნდა აუარებელი სამეცნიერო. ნა-წარმოები, მხოლოდ საუბედროთ მთე-ლი ორმოცი წლის განმავლობაში ლუ-კამ თავის სიკოცხელ ერთ მეცნიერულ-ფილოსოფიურ გამოკვლევას შეაღია: „ადამიანის ფეხები და მისი მნიშვნელო-ბა“. ლუკას ყველა ნაწერები მხოლოდ ფეხებს შეეხება. მე როგორც ქართველი მკვლევარი ვაღებულები ვარ გავაცნოთ მისი ერთი ნაწარმოებიდან. მის აუ-არებელ ხელნაწერებში, რომელნიც ყე-ლა ფეხებს შეეხება, ღირს შესანიშნავი: „ლექსია ადამიანთა ფეხების შესახებ, ანუ ფეხების მეცნიერულ ფილოსოფიურ გამოკვლევა“. „ბატონებო და ქალბ-ატონებო, აქ ქალბატონებო და ბატო-ნებო, ასე იწყებს განსვენებული ლუკა თავის ლექსიას. არის ფეხები თხის, ცხენის, ბატის, ინდურის, მხოლოდ მათი გამოკვლევა ჩემი ლექსიის საგანს არ შეადგენს. ორმოცი ტანჯული წელი ადამიანთა ფეხების გამოკვლევას შეე-

ცებით თუ საშუალო, სწავლის მექონეთ შეაძენინოს სწავლა-კონდა, და თვით-ცნობიერება განუვითაროს. თავის ხასია-თით, ეს დაწესებულება ერთგვარიად გაგრძელება დამატება წ. კ. საზოგა-დოებისა.

ორივე საზოგადოება ქუთაისში ხნიე-რი როდი არიან: ერთი (წ. კ. სპ.) დღეს მეოთხე წელიწადში გადადგა, ბო-ლი სახ. უნივერსიტეტი—მესამეში. რო-გორც ხედავთ, ორივენი ჩვენი დროის თვით უკუდმართ ხანში არიან დაბადე-ბულნი და ყოველგვარ საზოგადოებრივ ძალებს სულის შემსუთავ პირობებში აღზდილნი, და თუ ხსენებულ დაწესე-ბულებათ აქ, იმერეთის შუგულში, სა-დაც განათლების ასე ესწრაფვის ყველა, თავის შესაფერისად ვერ გავუშვია ფრე-ბი,—ამის მიზეზი ჩვენი საზოგადოების გულგატეხილობასა და სასოწარკვეთილე-ბაში უნდა ვეძიოთ. საერთო აუტანელ პირობების გამო ჩვენი საზოგადოება უსა-ქმრობას მოუტყია; საზოგადოებრივ სა-ქმისათვის გული ასტურებულია... მინც კიდევ ამ დაწესებულებათა არსე-ბობა და 2-3 წლის მოგვარება ფრად სასიამოვნო, სასარგებლო და თვალსაჩი-ნო მოვლენას წარმოადგენს იმერეთისა-თვის.

სახალხო უნივერსიტეტის სათავეში ამ ორი წლის განმავლობაში იღვენ 15-20 ქალ-ვაგი სხვადასხვა პროფესიისა: პედა-გოგები, ექიმები, ნოქრები და სხვა და-წესებულებაში მოსამსახურენი. საზოგადოდ ჩვენს დაწესებულებაში ჩვეულ პირადულ თუ პარტიულ განხეთქილებას აქ თავი არ უჩენია. ყველანი მწყაბადა და მე-გობრულად მოქმედებდნენ. ამ დიდი საქ-მით უანგაროდ დიდუროთა გაცეცხლები.

სახალხო უნივერსიტეტის გახსნამდის აქ სამეცნიერო ლექციების მოყვარული იმ-ბერი არავინ იყო. იშვიათად თუ ვინმე ლექტორი გავწვიოდა, მის ლექციას 100-200 მსმენელი თუ დაესწრობოდა სიცოცხლე. ყველანი მწყაბადა და მე-გობრულად მოქმედებდნენ. ამ დიდი საქ-მით უანგაროდ დიდუროთა გაცეცხლები.

და იმ მიტრამაც დღევანდელი მსმე-ნელნი მართლაც ღირსნი არიან საზო-გადოების ნასწავლ შეიღების გულმოდ-გინე მზრუნველობისა. ამისათვის ხალხს მეგობრებმა შრომა არ უნდა დაიხარონ, ახალი ძალები მიამზადონ და მით წახალისონ მსმენელები.

სახალხო უნივერსიტეტის ორი წლის

ნუ გავიკრიფებთ, ბატონებო, რომ სხვა და სხვა დღემარტობაში ფეხები თა-ვისა სხვა და სხვა პარტიულ სახეს ღე-ბულობს, რეაქციონერია ის, როცა ძლი-ერთა ამა ქვეყნისათვის მიღის საღრბა-ზითა, დავიკარგა ის, როცა არჩევნების დროს თავის უნისკენ მიბაძვებს, მხო-ლოდ ორივე კი არა ერთი დემოკრატი და მეორე ნაციონალისტი, რადგან ის ორივე საქარა მაშინ (არ ვიცი არ მო-სარგებით, მხოლოდ ბანი ლუკა ამათ კმაყოფილება და ასე მოკლეთ ახასია-თებს თავის ფეხებს).

ფეხები მისიანია ანუ „ლასანის“. უნ-და მოგასწავლოთ, ბატონებო, დიდი დრო და კვლევა-ძიება მოიწინა, სანამ „ლას-ანის“ ფეხების შესახებ ერთ რაიმე აზრს დავადგებოდ, რადგან ის მგერთ ცვა-ლებად და საიდუმლოებით მოკლულია. რა მდგომარეობაში იქ „ლასანის“ ფე-ხები, რომელიც, ესთქვათ, ყველაფერზე ხელს იღებს, მთელ თავის ძალ-ღონეს და დროს ქალაქის საქმეებს ანდობდა და მთელი თავის სიმძიმით „ლასანობას“ აწევდა. ესთქვათ ასეთი თავდადებული „ლასანის“ ტრამეის ან სამწვერლო „კომისიისა“ მხედრა, როგორ გვიჩინო-ლასანის ფეხებმა უნდა დიდოს მასზე დადგული თავი ტრამეის დირექტორ-თან, თუ ტრამეის დირექტორის ფეხებმა დირექტორის თავი „ლასანთან“ ჩემის აზრით სწორეით აქ იმდებდა „ლასანის“ ფეხების მნიშვნელობა, ჩემის ღრმა რწე-ნით „ლასანის“ ფეხები ვიდებულება ქი-ტრამეის „ლასანის“ თავი ტრამეის დირექ-ტორთან, რადგან ამას მოითხოვს „ლას-ანის“ ინტერესები.

ფეხები პოლიტიკოსისა. ჩემის გამო-კვლევით პოლიტიკოსის ფეხები დიდთა დაკავშირებულია მის ხელგებთან, მათ შორის მძუარ განწყობილება, ეს იმაზე დაშავებული თუ არა გვარსი წესები სუფევს ამა თუ იმ ადგილას სამხედრო, გადმოტარებული თუ განსაკუთრებული, დიდ მოძრაობაში ფეხები პოლიტიკოსი-სა, რასაკვირველია, მოქალაქეთა ზურგ-

ანგარიშიდან სწინა, გამგეობას 104 ქეთი გაუმართავს მეცნიერებას, სხვა დარგის თემებზე. პირველ წადს ჰყოლია 18 ლექტორი, ხოლო ორეს ოთხი ჩამოსტეგია. პირველ წადს წაუკითხავთ 56 ლექცია, მე-კი—48.

ყველაზე მეტი ლექციები ახალ-ვექლის გრიგოლ გიორგაძეს წაუკი (სულ 20 ლექცია). იგი კითხულ ლექციებს პოლიტიკური ეკონომი-კითხვებზე, ქალაქის თვითმართველობის სახელმწიფო წეს-წყობილებასა და მდებლობაზე, საგლეხო საკითხებზე, ფესიონალურ კომერტებზე, სახალხო ვერსიტეტების ისტორიაზე და ს. ს. ორი მკვლევარის ენით და ფილი კითხულობდა. მსმენელთა ამის გამო ყოველთვის მეტი ჰყავდა, მე—400—800-მდე. კარგი იქნება, ლექციები წინაგვებთ გამოიტყოს სარგებლობის მოუტუნეს ეს წესი მსმენელთ. ლექტორი ყველა თავი ქტებს ქართულად კითხულობდა და საგლეხო ტერმინოლოგიაც ჰქონდა შეაგებელი.

მეორე საყვარელი, სახ. უნივერ-ტის სულის ჩამდგელი, ლექტორი მასწავლებელი ალექსანდრე გარსე-შვილი, რომლის ლექციებზე ალუ-რიაში ცოცხალი ადგილი აღარ და-და ხოლმე. ბ. ა. გარსევანიშვილი ხელმძღვანელობდა ზოგჯერ საქ. ისტორიის 14 ლექცია წაუკითხავს. მსმენელ-საც დიდის თანაგრძნობით ვცხრობო-ლექტორი ჩვენი ისტორიულ გმ-გასაქონა თანდასადალს უბრალყო, ესენი თვითმართება და მსმენელთ, თი იყო ვახტანგ VI-ის კანონმდ-და ერეკლე II-ის გმირობის აღწე-სხე. ლექტორი სხვა საინტერესოა ხეხსაც ეტებოდა, მაგ. მან გაცნო აუდიტორიას უკრაინელ ერის გამოს პოეტ შევჩენკის ღვაწლი მისი წი-გადაცავლების გამო. გააცნო აქ ჩვენი გამოჩენილი ბელეტრისტის გაწეობა, რუსების შემოსელა სკ-ველოში, სპარსელებისაგან თბილისი ხრება და სხვ.

ბ. ა. გარსევანიშვილისავე მეო-მოწყეო სახ. უნივერსიტეტში საკ-რატო განყოფილება მანდილოსნო-რაც ასტავლებს ლექციებით მო-მსმენელების სულსა და გულს და დაეს მათ სამიკიტროს მაგიერ ამ ტ-გასაბრბობად.

გარდა ამ ორი სიმპათიურ ლექს-სა უმთავრესათ კიდევ 16 კაცს, მ-მეორე წელიწადი—14-ს. ამათ ლექცია წაუკითხავს ექიმ გრ. ნასა-პიგვილიან, კაცობრობის პირველი ისტორიკოსი, ფიზიკიკიან და სს. ტრ. ჯაფარიძე წაუკითხავს 8 ლ-კულტურის ისტორიიდან, საკუ-და უნის შესახებ, ომისა და მისი ნელბით შესახებ. ექ. ვ. წერეთ-

ზე, როცა ის სამხედრო წესების ა-ფერაში იმყოფებოდა, ხოლო როცა ე-რებულთ დაცვის წესებია მეტი წი-ლობა ხელებს აქვს, თუმცა წ-ფეხებით უწყევნ მას მძურ და მამ-არ (ლუკა ძლიერ მოკლეთ ახასია-თებოდა პოლიტიკოსის ფეხებს, მას დავ-ეთქვა როგორია პოლიტიკოსის ფ-როცა არც სამხედრო და არც სხვა სხვა არ არსებობს, მაგრამ რო-საჩანს ლუკას ასეთი დრო ვერ წა-გენია).

ნ. კ. ტყეშელაშვილს—2 და გ. ბაღდაძეს—2; აბ. ჩარკვიანს—1 და ვ. ლორთქიფანიძეს—1. ამითი ლექსების თემა იყო ფიზიკოლოგია და მისი ნაშრომები, ჰიგიენა, ანატომია და სხვ. შემდეგ ქუთაისური ლექტორებს გაუცნიათ თანაგონი აუდიტორიისათვის, ჩვენი და რუსის მწერლების მოღვაწეობა, მაგ. მასწ. გ. ნათაძეს წაუკითხავს 4 ლექსიკა. ნათაძეს 4 და კ. აბაშიძეს—4. მასწ. დ. უზნაძეს—7 ლექსიკა ეკიბიტის და ასურეთის ისტორიიდან, ს. ქვარიანს—გ. სააკაძეს და მის დროზე, ალ. თორაძეს—1 ბელნიკის. ერთი ლექსიკა შემოხვევით—ჩვენს მგოსანს აკაკის საქართველოს ძველი ნაშთებზე (უძველესი ქუთაისის სახ. უნივერსიტეტისთვის) და ერთი ისტორიკოსი თ. გორდენიას—არაბების შემოსევაზე საქართველოში. ერთი ლექსიკა მასწ. გ. ბურჯანაძეს წაუკითხავს „ტოლსტოი და სახალხო სკოლა“ და ერთი ს. მიქელაძეს კანონმდებლობაზე.

როგორც ხედავთ სახ. უნივერსიტეტის დაარსების ქუთაისში აღმოჩენილი 20—40 ინტელექტუალური ძალა ხალხის სასარგებლოდ. ფუნქციონირებს ეს მნიშვნელოვანი და თანაგონი ძალა არ მოკლებული მომავალ წლებში სახ. უნივერსიტეტის წევრებთან ერთად.

თქმა არ უნდა, ქუთ. უნივერსიტეტის საქმე, დაარსების დღიდანვე, სხვათა შორის, მიტომ მოეწყო გერგოვანი და საფუძვლიანი მკვიდრი ჩაგვარა, რომ ლექსების კითხვა იმზე თავითვე ქართულ ენაზე სწავლობდნენ. ამ გარემოებას მსმენელთა შესაძლებელი რიცხვი მოუპოვებდა ხალხი უნივერსიტეტს აქ მდებარე ხალხისა და მოსწავლეს ახალგაზრდობიდან. ესენი უკვე დღემდე ბუღალარზე ხეტიალს, სამიკრონოვში დროს გატარებდა არჩევნ მენცარების ტაძარში გამოსაღებ კლდის შესანახად სიარულს. დღეს მათ ეს მენცარების ტაძარი გაიხადეს სამოცველოთ. ექვი არა მისი გულწრფელი მოცულობით გამოავლენიან და ფართოდ მოჰყვანეს ხალხს განათლების ზუსტ... ამის თავმდებარე ამ დაწესებულების არი წლის ნაღვლი. ენათათ ამის შემდეგ როგორი შენობა აიგება ამ მკვიდრ საფუძველზე...

დღეს დღიდან ქუთ. სახ. უნივერსიტეტს 465 წევრი ჰყავს და 2000 მან. ფული აქვს კასში. ამ ორი წლის ნაღვალზე რას იტყვიან წევრები 15 აბილილის საზოგადო კრებაზე, —იმასაც გავიცნობ „თემის“ მკითხველებს, თუ კი რაიმე საგულისხმოდ გამოიქვეყნება.

ნ. ს.

ქუთაისის ბიოლოგიკა ლენას ოქროს მანქანაში.

ერთს უცხოელ კაპიტალისტთა ამხანაგობას აქვს დიდი ოქროს მანქანები ციბირში, ეს მანქანები წელიწადში იმდენად 20 ათას ფუთამდე ოქროს. 29 თებერვლის ამ მოხდა გაფიცვა. მუშებმა წა-

რეთ ამოუკვესნია. აღნათ მას თავისი მოგონებით ფეხები გაასხნდა, რომ ის მას სასაფლაოზე ვერ მიიტანდა).

ფეხები ქართული საზოგადო საქმიან. ქართულ საზოგადო საქმის ფეხები ქვეთი მხარე და ადგილი მართებდნენ. ამის მიზეზი უმთავრესათ ის გახლავთ, ბატონებო, რომ არასოდეს ზედ თავი არა სდგას, ანაქრომ ის ფეხებს არ ამძიმებს. ხოლო თუ ხანდისხან თავი დაიდგა ისევე ადვილათ სძვრება. ანაქრომ ქართულ საზოგადო საქმის ფეხების დანიშნულება უმთავრესათ ის არის, რომ თუ დღესმეათე დღეს საზოგადო მოღვაწეობა თავიარა ადრე არ გაუკეთონ. (მე ძალიან უკმაყოფილო ვარ ბან ლუკასი, რომ ასე მოკლეთ ცხება ჩვენ საზოგადო საქმეს).

ფეხები რეპარტიორისა. (მივიტოვო როგორ მოიცალა ლუკა ასევე წერილ ხალხზე ფეხები, როგორიც ჩვენი რეპარტიორები არიან). დანიშნულება რეპარტიორის ფეხებისა—რედაქციიდან „უპრადაზე“, „უპრადაზე“ რედაქციამდე. აი ის ეკლიანი გზა, რომელიც ყოველდღე უნდა გაიაროს რეპარტიორის ფეხებმა, რეპარტიორის ფეხებმა ყოველდღე უნდა გაიტაროს ზედ დადგმული თავი რედაქციიდან „უპრადაზე“, ჩაილაგოს იქ სენსაციური ახალი ამბები: „რა სიზმარა ნახა ქალაქისთვის თავდადებულმა ლლასნმა“, საით მიმართება თავის დემოკრატიული ან ნაციონალისტური ფეხები, სად რომელი გზით წაიხრებენ მამულებს და სხვა. ასეთი ამბებით გატენილი თავი ფეხებმა ისევე რედაქციას უნდა მიუტანოს და იქ დასცალდეს. (როგორც ეტყობა ლუკა ძლიერ უკმაყოფილო ყოფილა რეპარტიორებზე, რადგან არა ერთხელ და ორხელ მოათვას მათ ქორიკაში მისი ქუჩაში გასვლა და მის მოგზაურ ფეხებზე შეეხებ).

ფეხები რეკონსტრუქციისა. რა დანიშნულება აქვს რეკონსტრუქციის ფეხებს, როცა ის თვარში მიდის თოფ-ზარბანით თუ იარაღებულთ? უნდათ და მთლიან ნათარსი თვარებიდან თავი...

რეკონსტრუქციის ამხანაგობას როგორც ეკონომიური მოთხოვნანი ისე მათი მდგომარეობის გაუმჯობესების. მანდების აღმოსტრატეგიაში ამ უკანასკნელ მოაზროვნისა დაკმაყოფილებაც გამოცხადდა თანხმობა, ხოლო ეკონომიური პრეტენზიები უარყო. მაშინ მუშებმა უნივერსიტეტის ანაქრომ 900 ათასი მანეთი დაქირავების პირობის დარღვევის გამო. რადგანაც მდგომარეობა გამწვავდა, ანაქრომ ამხანაგობის აღმოსტრატეგიაში მიჰყვანა პოლიტიკის, რომელმაც თავის მხრით ჯარიმების შეშლილი. დაიპირეს გაფიცვის კოპიტეტის წევრები. მუშებმა თავი მოიყარეს: უნდადათ საჩივრებლად მისულიყვნენ პრაქტიკოსთან, მაგრამ არ დასცალდათ, პოლიტიკა ჯარმა ესროლა. ჯერ-ჯერობით გამორკვეულია, რომ მოკლულია 163 და დაჭრილი 250.

ქრისტიანი-ქალი.

(ნაღვლიან *)

I

ამჟვანებული ბაღების ჩრდილში ნისლით თავებურულს ზვიად რომს სძინავს; მისი უსიტყუო სასახლეები მკვდარ სიჩუმეს გარემოცავენ. გაზაფხულისა წყნარ ზუღამის მის მოედნებზე სიჩუმე მეფობს, და მთავრის შუქი დაიქნებითა მდინარის ზვიადებს შორის ცახცახობს. ხოლო ტიბროსი პნელ ნაპირთა შორის ბრწყინვალე ზოლით მიეცნება, და ხმა მის ზვიადთა გულწრფელობითა შორის არე-მარეს მოედნებზე.

ციც საპატრიოს ყრუ კედელთა შორის ახალგაზრდა ქალს ქრისტიანს სძინავს, და თვისვე გულზე თავ-დაყრდნობილსა მას მაგრად ხელში ჯვარი უქრავს. ამაო იყო ყოველივე ცდა მისი მისხანე მტრავლებისა: ვერცა აღთქმათა, ვერცა სატანჯელოთა ეჭვ მისსეს ძალა მისის რწმუნისა. შეუბრალებელ მსაჯულის მიერ სიკვდილი ჰქონდა გადაწყვეტილი, და წარსდგებოდა ხელს სხვა მსაჯულის წინაშე იგი ტანჯვით მიცდილი. და დღეს სამსხვერპლოდ ცის გულისათვის თავგანებებით განზაფხულებული, ის დამთავრებს თვისთა ტანჯვითა ეკლესიის გზის ბოლოს გასული... მას ესაზრება სამშობლო ცანი, ტყე მუხების და ლიმონებისა, მდინარის ტურფა სანაპირონი და ქერი მისის წარსულ წლებისა. განდლილი მშვიდი სიტკბოებისა

*) წელს შესრულდა 25 წელს პიეტის გარდაცვალებიდან. რაც დრო გადის, პიეტის და ფსი ენებზე ნაღვლის პოეზიის. ჩვენ ვთარგმნეთ მისი ლექსები: „გაღების დასაფლავება“ („გაღება“ 1896 წ.), „თუბა“ („მწიგნობარი“ და ცალკე გამოცემა ექვთ. ხელისა), „ჩემს მუხს“ („მათთვის მოამბე“), „მეგობრებო“, „მელონი“ („განათლება“) და დღესაც მისი საუკეთესო ლექსთაგანი „ქრისტიანი ქალი“ იმპრესიონიზმით.

ფეხები მსახიობისა—(არ ვიცი რომელი მსახიობი ჰყავდა სახეში ლუკას, როცა ამ სტრატეგებს სწერდა, ქუთაისის თუ თბილისის თეატრის). ჩემის აზრით ლუკა თბილისელ მსახიობზე სწერს, რადგან ის ქუთაისში ერთხელაც არ ყოფილა და ამის ნების არც მისი მოგზაურობის ფეხები აძლევდა. რა დანიშნულება აქვს მსახიობის ფეხებს, როცა ის გვეჩვენებს მის მოსულს სცენაზე გამოდის (აქ ლუკა არ განგვიმართავს თუ რას ნიშნავს სიტყვა „გვეჩვენებს“, აღნათ თუ გვინდა, რომ არა მსახიობაზე უნდა სცინოდეს ამ სიტყვის მნიშვნელობა. „გვეჩვენებს“ განსაკუთრებით ღივინის სარდლი, სადაც ჩვენი მსახიობი იწოდებოდა). ფრიალი დიდი და სანდელია ამ დროს ფეხების მოვალეობა. მან მამაკურთა უნდა შეიმარგოს ღივინსაგან გაბრუნებული თავი და დაამბიბულოთ სხეული, რომ უდროოდ დროს არ წაბოროძიყდეს. მან „მონათლული“ მსახიობი სუფილიორის ბუტის პირით უნდა მიეყვანოს, რომ გაიგონოს მისი სიტყვები. სწორეთ აქ არის ფეხები მის მეტად საშუალო და სიხფითა მდგომარეობა. მან უკანასკნელი ძალ-ღონე უნდა მოიკიბოს, რომ როლი შესული მსახიობი „ბუჯაში“ არ ჩაგონდეს... (აქ ლუკას წერტრები დაუსვამს. როგორც ეტყობა ამ დროს ლუკა გარდაცვლილა. საუბედროთ ასეთი დიდი ნაშრომი ლუკას დაუმთავრებელი დარჩა. ყველას ფეხებს შეეხო, განსვენებული ლუკა, და მკვიდრებსა მხოლოდ ერთი... ჩემი ფეხები ლუკას ერთი სიტყვა არ დაუხარჯეს ჩემის ფეხების შესახებ. მე როგორც ქართველი მცენარეი და მკვლევარი ვარ, დღესდღეობა ვარ შეავსო ეს დანაწილი. რა დანიშნულება აქვს ჩემს ფეხებს?... ძვირად, ძლიერ ძვირად ვწერო. (ფეხებით კი არა ხელით) ძლიერ ძვირად მატარებს ჩემს ფეხებმა რედაქციში, რომ მკითხველებს თავი არ მოვაგებო. ჯერ-ჯერობით ჩემი ფეხები სანაქებოთ ასრულებს თავის მოვალეობას, რისიც დღითი ეკმაყოფილი ვარ.

ირიეთილი.

იგი დღეებსა ითვლისწინებს; მაგრამ მის გულში არც აღმშოთხება, არც სინანული მით არ იღვიძებს... რასაცა აზის სოფლის ბეჭედი იგი უგულისავსავს უტყუარად, არც სურდა ქვეყნის ბედნიერება, არც არაფერი ენანებოდა... აღესილა ციურ სასოებითა თავისი სულის აღსაძლიერლად უკუ აგდა მან ტკბილი ოცნება და სოფლის გემო წარმუხერხულად. იმის სიტყვებს საკუთრების წინ მხად არს შესწირის იმან ყოველი, რაც უნათება ცხოვრების გზას, რაც იყო მისი მამულები.

II

ნათან მეფისა სასახლე მდლით ტიბროსს ამაყად დასტრებიდა და გარემოცულს ალღის ხეებით მშვიდისა ძლით ჩასძინებია ტბილი სურნელების უსაღ მტრქვეშეი ბალი სინანული წველიან ზღუთქაქს, — და ცივ წყაროთა წმინდა ქველები ჩუქნუბით იმის ხეთა ძირებს რწყავს. შორს ცის სივრცეში იარაგებები დამუხუცად ზოლით მთისა წვერები, და თავებურული თხელის ნისლითა ამაყად სდგანან საღმრთო ტყეები. სძინავს ყველაფერს... მხოლოდ აღბნინ ფანჯარასთან ზის გარინდებული; უცხო რამ ნაღვლით და ჰიმე ფიქრით საშინლად ღელავს დიდი გული... ქრისტიანი მტერი, დიდი პატრიკი და გამოცდილი იმეში გმირი, კინიან ვნების მონა გახდარა და დღეს მისგან არს გულგანავიბირი, შორს ხალხისა და ნადიმისაგან საფარსა ქვეშ ყრუ ზუღამის იგივე ისევე დამწველი ფიქრი შეხუთებული იმისი გულის... აღელვებს იმას ცუდი ოცნება არასოდელიერ ნეტარებითა; თან გამოსხვავს არ ასვენებს მას ნენებით აღსაყვ სურათებითა. გაზაფხულისა ღამის წველიანში ძვირფასი სახე მას იტყვება... ამ სახის ნაკეთებს და იმის თვალთა აღბეჭდილი აქვს ზედ სასოება...

III

მასუკან, რაც რომ იმის წინაშე სამსაჯვოდ წარსდგა ნორჩი ასული, ყრუ ძილის ხანგრძლივ ბურუსისაგან გადმოქმინდა იმის გული. მეფის სასახლის სისახელითა დროებით იყო ის შეხილწული... მაგრამ სხვა გვიარა იყო მან ფიქრი, ოცეს ესტეშია მას სიყვარული, როცა აღბნინა, ვითა მსაჯული, მარაიამისა დასჯის იტყვად, სულითა ქრისტეს მოწაფე იყო, თუმცა ეს თვითონ არც კი იცოდა. ღამის პატრიკის ნაღვარაქვს დიდ ყურადღებით მოისმინებდა... და სხივი ცხოველ საჩუქრების მიერ მის არსებას განაწიწივებდა. სიყვარულმა და საჩუქრებმა მისასეს მის ძველი შეცდილობა, და აღელვება შედიდურს სულსა მათი დიდი შეწირება.

IV

მტრედის ფერს ცაზე ცეცხლებრ აენთა ბრწყინვალე უმუქო დილის ცისკარი, და მისმა სიხამა ააღაპრა ტბილი საოცნებოდ ტურფა მთა-ბარი. იმას კვლ და კვლ მოჰყვებოდა მზე სხივთა გვირგვინით გაბრწყინებული, თავს დასცქერდა დღეა-მეფისა მისი ბოროლი გაფიცებული. გაღვიძებული რომის მტკბორებით მისწრაფიან ამფითეატრში, — და მდებარე ხალხს ღარიბნი შეიღინ მრავლად არიან მ სული ცირკში. მდებარე მორატულს სამეფო ადგილს თვის მეგობრებით გარემოცული განცხრობითა ზის მეფე ნერონი მოწვეული მტრებ-ვაშტებებული... მწველი ფიქრითა გულ-გატეხილი აღბნინ სახელმწიფოებელი ბრწყინავს მათ შორის თვის სიბაბუქით ეთი ღამე მშვიდი და მოღუშული... ხალხი მოელის... გაიბნის მისი ხმაურითა და სიცილი-ხარხარით... ამა, კიდევც ნიშნის მიცემით ქრიალ-ქრიალით გაიღო კარი. და მოედნისა შეუგონს ადგილს წამომართა ეფხები დღელი... იმას მოსდევდა წარმუხერხულად ხელში ჯვართა მოწაფე ქალი. სატანჯელოდა გამაზრდულს ტანსა ემოსა თფორი საცემილი... იმის თვლებში ჰტრიადა სიმშვიდე და სიმხნე ფრიალ გაუტყეული... აწ მომართა ხალხს ხარხართა მკვდარმა სიჩუმემ მსწრაფლად შესცვალა, აღბნინა, მოხას ციურ შეწენის, თავბაზრულსა ფერი ეცვალა. ვითა აწრდული, ქალის წინაშე მის მოტრფილვე იმყოფებოდა, და ხმა ამ ქალის გულის წარმატვი გაუმუხუცდეს ხალხს ამას ეტყოდა:

V

„საუბრისათვის უკანასკნელად აღელვებ ბავს აცახცახებულს. მშვიდობით, რომო, ჩემსა თვის ესწირავ

მსხვერპლად იესოს, ჩვენთვისა ჯვარი სიკვდილისა წინ მე მივეტარებ [ცხუღს. ჩემთა მტრავლთა დანაშაულსა, უკანასკნელად გავგდებ იმით დეათობას, ზეცას დამკვიდრებულსა. ჩემს დანთხელ სისხლის მიზეზით დაე ნუ დასჯის მათ მაცხოვარი, ნუ განაშორებს თავისს დიდს ოჯახს ამისთვის იმით წმიდა მომღვარე. დაე ღანთოს იმათს ცივ გულში თვისის სწავლისა დიდი ნათელი და მინიჭოს იმათს ცხოვრებას ამა-სოფლისა სასუფეველი...“

ღამუხად იგი... ყველაფეა სდუმდა კარგა ხნობითა გარინდებული, თითქოს გარბობამან სიბრალულისმან ანაზღად მათი მოციკა გული... ხალხის წინ უცხად მოედანზედა მთლიად აღგზნებული გახდა აღბნინ და ხმა ჰყო: „მეცა შენთან მოვედებო... რომო, მის მსგავსად ვარ. ქრისტიანი!“ შერიკა ცირკი... გაიბნა ყველგან ხმაურითა, ვით ტყისა შირალი.

ფეხები მიჰყვდა ქრიალი კარსა და მას მიეყრნენ ძალზე შემკრთალი. შემდეგ მოპირვით გამოეჩინა, და მოცოცვდა, ვითარცა გველი. ეცა... და მიწის პირს გადასხსა აღმართის სისხლი წითელი. სიკვდილისა და ტანჯვისა მსხვერპლი მხეცურ სიცილით რომაა დღარა, და ტაშის ცემის ველურმა გრგვინვამ უკანასკნელი ლოკა დაფარა...

შორეულ წარსულ დროის თქმულება არ გავსე გავლელ საუკუნოებს, და გარდმოცემა მიუღვამელი იტყვს დღემდეც წმინდა სახელებს. მდამიო ხალხის მიერ სიწმინდით გარდმოცემაში არის დაცული, თუ ძველად კაცთა ვითარე ჰქონდათ საჩუქრებოდა და სიყვარული!

ნ. ფერაძე.

ბ. გელანტი ქიქოძის საზახუსოდ.

ჩვენმა პატარა შენაშენამ, დაწერილმა ბ. გ. ქიქოძის უსამართლო და კადნიერ გამოლაშქრების გამო მ. წულუკიძის და გახ. თემისა რედაქციის წინააღმდეგ, თავისი ჰქმნა, გაიწიწა მტეა სწრა-უპოვარი „კრიტიკისა“. მან გვიდღეა უშველემელი ფელტონი. იგივე რიხი. იგივე შუუ-საბამო კოლა და სრული უზნაარსობა. ჯერ პირველად უნდა აღვნიშნოთ, რომ მან სრულებით არ გასცა პასუხი მის. წულუკიძის უკანასკნელ წერილზე. ამა-მადე კრიტიკისმა „გაიკლა“ ამჯობინა. მეცად მხოლოდ მე. გაიკლა, მე რომ არ ვყოფილიყავი სრულიად გაუგებრობა და მოკამათე.

ბ. ქიქოძის ჩემდამი პასუხი სწორედ ყოველად უკბილო ოხუნჯობაა. „თემის“ რედაქციის სურვილს ვასრულებ, პირა-ლობას გვერდს ვუვლი და იმისთანა მკაცრ პასუხს არ ვაძლევ, როგორც მას ემადრება.

ჩვენს წინანდელ შენიშვნაში ვსთქვი, რომ „გრდელში“ დაბეჭდილი ბ. ქიქოძის წერილი ოგუგულ როდენზე კომი-ლიკური ნაწარმოებია, რომ ამ წა-უკითხავს ქ. ანასტასია ჩემოტარეცკის წერილი ანდა ამ ორივე ავტორს ერთი წყაროთი უსარგებლოთ. ქიქოძის წერილის შემდეგაც ამ აზრს ვაღივარებ, ამის დასამტკიცებლად საწუხაროდ ვაგვთმე შეუძლებელია მოვიყვანო ის ადგომები ჩემოტარეცკის ქალისა და ბ. ქიქოძის წერილებიდან. ამისათვის მთელი ორი წერილის გადმოხედვა დაგვიკრძალდა. მაგრამ, სადაც სურს ბ. ქიქოძეს, ჩვენს დანაქმას ყველგან დაუშვტკიცებ. რით შეუძლია ასნას ბ. ქიქოძეს, მაგალითად, ის უტკილობელი ფაქტი, რომ რიგი ჩამოთვლილი როდენის ნაწარმოებთა ერთი და იგივე აქვთ მას და ბ. ჩემოტარეცკის. მტრე ამ ორივე ავტორის აღწერილობა და დასასათება როდენის ნაწარმოებთა საშინლად ემსგავსება ერთმანეთს და საერთო დასკვნად მათი ერთი და იგივეა...

ნათელ სიტყვებით არ უნდა იყვეს ამის შემდეგ ბ. ქიქოძისათვის, რომ წარბეუბრებოდა ბრძანებს: „მე დამთავალიერება როდენის ორიგინალური ნაწარმოებნი სხვა და სხვა მუხებში, მისი ქანდაკებათა რეკონსტრუქციები სხვა და სხვა აღმშენებში, მისი შესანიშნავი გრაფიკული სურათთა კრებული“ მიუქმენის ძველ პინაკტიკაში.

განსაზრებ გავიწილა და თქმულა, რომ ქრტიკოსმა ქანდაკებათა შესახებ დასწეროს თავის შთაბეჭდილებანი რეპროდუქციების და სურათების საშუალებით ქანდაკებათა ყოველმხრივით უნდა განსწავილებოთ კრიტიკოსმა, თავის თვლით ნახოს და ისე განუხიროს სხვას თავის შთაბეჭდილებით. თორემ ქანდაკების სურათთი არ ნახებო რა შთაბეჭდილებას დასტრავებს მკურნებელში?.. მთლისი ვენერას სანამ თვლით არ ნახავს დამაინი, ვერასოდეს ვერ წარმოიდგენს მის მშვენიერებას.

როდენის შესწავლა, როგორც სხვათა შორის ჩვენმა მოქმადეი ი. ნიკოლაძემ, როდენის მოწაფემ, გარდმოცემა, შე-საძლებელია მხოლოდ პარისში დიდებულ მოქმადეის სახელოვნოში. სხვაგან არასდ... რომელ მუხებში შეგული ენახა ბ. ქიქოძეს როდენის ნაწარმოებთა სურათი კოლექცია, რომ შეედინა მას-ზე უტყუარი აზრი და გამოეტანა საერთო პირდაპირი შთაბეჭდილება?

ტყუელს მოკლე ფეხები აქვს და ეს ანდა აღსრულად ახალგაზრდა „კრიტიკოსი“ თავიყვდა.

მთლი და ამის შემდეგ ნუ გავცინებთ ბ. ქიქოძის სიტყვებზე: „მე როდენს... ვხედვ, როგორც ქართულმა მწერალმა... ამაგად როდენისათვის ჯერ არავის შეუხედია...“ დილი! სასაცილო ტრა-ბახია, საშუაზარ რომ არ იყოს!...

ბ. ქიქოძის წერილების კილო ხომ მშვენიერად დაახსილათა „თემისა“ წინა-ნომრში ბ. ა. გ. — იანმა. გ. ქიქოძე სხვებს აძლევს რჩევას, როდესაც ამისათვის შე-საფერძ ძალ-ღონე არ შესწევს...

ჩვენ ვთრჩევთ მას—დილი! სრულიად გულწრფელად—რაც შეიძლება ჩქარა მიანგოს თავი შეუხაზოთ კილოს, ტა-ბახსა და თავ-ხედობას სერაოზულ საგ-ნების წერის დროს...

კარანა.

P. S. ავგისნას გეტე ის ძალიან უწუნებს ყველას ქართულს, მაგრამ მას ეტყობა არც ქართული სკოლაში, არც სხვა ენა, თორემ ერთ-ერთ მის მიერ ჩართულ სურათს დეათების ხელს რო-გორ დაარქვედა, როდესაც იმას უნდა ერქვას შემოქმედის ხელი. ემ, მხოლოს!

ბ.

სოფ. საქაშეთის ბანკის წევრთა შერილობა.

19 თებერვალს მოხდა ს. ზინდისში (გორის ჩარხა), საქაშეთის წერილი კრე-ტორის ამხანაგობის წევრთა წერილი კრება. შეიკრბნენ ამხანაგობის წევრნი რიცხვით 80. საათის 10-ზე კრება გა-იხსნა.

თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა მასწავ-ლებელი დავით ციკიშვილი. ამხანა-გობის გაგვიგება მოახსენა კრებას წლი-ური ანგარიში, სადაცაც აღმოჩნდა: ამხანაგობამ დაიწყო მოქმედება შარშან-მისში. ფალი მმართებს სახელმწიფო ბა-ნკისა 4.000 მან., მაგრამ პირველ იან-ვარლიან ამხანაგობას ჰქონდა მარტო 3.600 მან. ფალი. ამ ფულიდან გაიკე-ული იყო 3505 მან. ამ ფულმა შემოი-ტანა სარგებლობა 383 მან. 43 კაპ. ამ სარგებლიდან ამხანაგობამ გაისტუმრა სხვა და სხვა ხარჯები. ე. ი. ოთახის გასაკეთებელი, ბანკიდან აღებულ ფუ-ლის სარგებელი, წიგნების, მოსამსახუ-რისა და სხვ. სულ 264 მან. 78 კაპ. წმინდა მოგება დარჩა 118 მან. 65 კაპ. ამ ფულს მთელია შემდეგი დანიშნუ-ლია: 47 მან. 46 კაპ. საერთო ძირითა-ლი თანხის დასაფუძნებლად; 23 მან. 73 კაპ. წესდების მიხედვით გადაიღო სათა-დარიგო თანხის შესაღვანად; დანარჩენი 47 მან. 46 კაპ. დიდი თანხის შე-მდეგ გადასდეს იმ თანხის გასაძლიერებ-ლოთ, რომელსაც მიეცემა შემდეგში სხვა რაიმე დანიშნულება.

შემდეგ მოხდა აზარრევა გაგვიგების და საქაშეთის წევრების, რომელნიც წეს-დების ძალით სტოვებენ ამხანაგობას ყოველ წელიწადის ერთი. გასვლის ექვნი ხვდა გაგვიგების წევრს ს. საქაშეთის მცხოვრებელს ა. ხუციშვილს, მაგ-რამ ისევე ერთხმად იქნა არჩეული. საბ-განაღებარმა და ა. ტარუშვილმა უარი განაცხადეს სამსახურზე, კრებამ იმით მა-გიერი აირჩია: დ. ციკიშვილი და ა. მი-ნდაშვილი.

ამ ემად გაგვიგების წევრად ითვლე-ბიან: თავმჯდომარედ დიმიტრი დიასი-ძე, ხაზინდარდ სემონ ტრეტინიძე და მესამე წევრად აღუქმანდრ ხუციშვილი. კანდიდატება გ. სალარაძე და ს. ბე-რეაძე.

საქაშეთი არიან: თავმჯდომარედ: დ. ციკიშვილი და ორი წევრ: ა. მინდია-შვილი და ა. ნასყაშვილი.

შემდეგ კრებამ დაამტკიცა მიმდინა-რე წლის ხარჯთ-აღრიცხვა. გადი-და სულ 144 მან. ოთახის მოსათავებ-ლად; ავეჯის, კანცელარიისა, საგზაო და სხვ. ხარჯების გასატუმარებლად. აგრეთ-ვე მოანგარიშეს დაუნიშნეს წელიწადში 60 მან.

კრებაზე იყო აგრეთვე აღმრული კით-ხვა გაგვიგების წევრების დაჯილდოების შესახებ; მაგრამ თვითონ გაგვიგების წევ-რებმა უარი განაცხადეს დაჯილდოებაზე საზოგადოებამ მაღლობა გადაუხადა სამ-სახურისათვის.

ამ ემად ამხანაგობაში ითვლება 228 წევრი.

ბოლოს გაგვიგებამ აცნობა კრებას, რა დანიშნულებით გასცა ზემო მოყვანილი სესხი ამხანაგობის წევრებზე. ყველაზე მეტი ფული გაიცა მიწის კიდვისათვის—

57 პირმა წაიღო 1425 მან. და ყველაზე ნაკლები სამეურნეო იარაღის მქონე წევ-რითა კრებამ დაავალა გაგვიგობას ფუ-ლი მთლიან შესანახად, როგორც წვერე-ბისაგან, ისე კერძო პირებისაგან შემდეგი პირობებით: ნახევარი წლით 5 პროც.; ერთი და ორი წლით 6 პროც.; ორის წლის მეტი კი 7 პროც. კრებამ აგრე-თვე დაკისრა გაგვიგობას იშვამდგომლოს სახელმწიფო ბანკთან გრძელ-ვადიანი სესხის მომატებაზე 2000 მანეთამდე. ამით დამთავრდა კრება.

გზლა ჩემის მხრით მიგმათავ სხვა და სხვა ამხანაგობის გაგვიგობას არ დაიხა-რონ გაგვიგობის საშუალებით გვეცნობი თავიანთი წლიური ანგარი

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX